

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Ephemeris Ecclesiastica Concionatorvm Hoc Est Considerationes Methodicæ Sev Veritates Practicæ

Ex Vita Domini Jesu, Sanctorumque Gestis In Singulos anni dies mira
facilitate & solertia distributæ ... ; Cum indicibus necessariis

Pars Æstiva - A Dominica SS. Trinitatis, ad Dominicam decimamquintam
post Pentecosten

Haineuve, Julien

Coloniæ Agrippinæ, 1665

Die 4. Augusti. De sancto Dominico Ordinis FF. Prædicatorum Fundatore.
Nec lucere tantum, nec ardere: sed utrumque simul.

urn:nbn:de:hbz:466:1-44226

IN FESTO S. DOMINICI, ORDINIS FF. PRÆDICATORVM FUNDATORI S.

Surrexit quasi ignis, & verbum ipsius quasi facula ardebat. Ecclesi. 48.

VERITAS PRACTICA.

Nec lucere tantum, nec ardere tantum: sed utrumque simul.

SENSVS EST, Quod sicut lucere tantum nisi ardeas parum est; ita & ardere tantum nisi luceas, non est satum; sed simul oportet lucere & ardere.

RATIO EST, Quia idcirco lucere tantum, nisi ardeas parum est; quod lux sine ardore nec aliis proficit & lucenti noceat.

Sed ardor sine luce nec prodest etiam aliis, & ardentis saepe nocet.

Ergo nec lucere tantum nec ardere tantum. Sed utrumque simul.

Sicut Elias de quo est Scripturæ textus propositus; sicut sanctus Joannes Baptista de quo Dominus, *Erat, inquit, lucerna ardens & lucentis*; & sicut sanctus Dominicus cujus sanctissima vita, lux ardens fuit & ardor lucens, in universo terrarum orbe.

I. PUNCTUM.

QUALES quantique futuri sint aliquando viri quidam illustres, nonnulla solent signa portendere. Tale illud fuit quod narratur de matre sancti Dominici, quæ cum gravida esset, sibi visa est in quiete continere in alio catulum ore præterentem facem, qua editus in lucem, orbem terrarum incenderet. Cui divino portento sic universalis Ecclesiæ suffragatur, ut minimè dubitet dicere, *Hoc somnio significatum, fore ut splendore sanctitatis ac doctrina, gentes ad Christianam pietatem inflammarentur*; additque veritatem exitu comprobata, *id enim & præstitit per se & per sui Ordinis Socios deinceps est consecutus*. Quo Ecclesiæ testimonio quid illustrius & luculentius

Hanc insignem vitæ commendationem suo etiam nomine videbatur præferre. Quod est enim significatione Dominicus, hoc reipsa erat vir totus Domini JESU, totus in eius obsequiū impensus & expensus. Querit sanctus Thomas, an ipse Christus vocari posset homo Dominicus, & negat posse, quia ipse est Dominus; *Sed quæ ad illum spectant, inquit, hoc esseruntur nomine, ut caro, voluntas & passio dominica*; Unde & nos

Dominicum diem dicimus qui colendo præcipue Domino totus addictus est; & Antiqui Sanctissimum Eucharistiæ Sacramentum, breviori & usitato nomine *Dominicum* nuncupabant. O illustre nomen! o illustrem nomine virtum, sed & re ipsa illustriorem qui vita sua refert quod nomen profert.

Verum ut hæc distinctius illustrentur, revocantur hæc debent quæ jam supra ex sancto Bernardo relata sunt, aliud esse lucere tantum, aliud ardere tantum & aliud lucere simul & ardere.

Est enim, inquit, tantum lucere, vanum; tantum ardere, parum; lucere & ardere perfectum.

Ex quibus sancti Patris verbis quantæ sanctitatis & perfectionis fuerit sanctus Dominicus licet colligere, nam si lucere simul & ardere perfectum est, certè, quod quis luxit simul & arsit vehementius, ille censendus est perfectior: talis autem fuit sanctus Dominicus, ut & primò luxerit tanta doctrina scribendique peritia, cui nulla par esset: deinde verò sic ardebat dicendo, ut omnes ab impietate revocaret ad verum Dei cultum.

Numerata sunt hominum centum millia quæ in una Galliæ Provincia, suis sacris concionibus ad meliorem convertit frugem. Tum ne in uno tantum laboraret loco, vel al quo duntaxat tempore, scripsit librum contra errores sui temporis, ut ubique & semper prodesset omnibus, cumque adversarij suos item libellos venirent, hanc illis optionem proposuit sanctus Pater, ut omnes ex utraque parte libri compositi conjicerentur in ignem, & qui liber consumptis aliis reperiretur integer, ille sanam doctrinam contineret; qua optione capta, solum Dominici librum sic flammæ sunt reveritæ ut ipsam libri doctrinam & viri sanctitatem ad omnes consequentes annos prædicarent.

Erat videlicet sacratio quidam ignis in sancti Dominici verbis ac scriptis, cui noster inferior tanta facilitate cederet, quanta Creatori creatura. Erat quippe divinus ille ignis quem Dominus venerat in terram mittere, arque ut accenderetur vel maxime desiderabat. Quamobrem quàm Christo carus esset Dominicus, vel ex hoc uno liceret cogitare quod ignem illum

Serm. de S. Joanne.

Luc. 12.

Ccc 2

ubique

3. p. 9. 16. 4. 3.

ubique locorum accenderet cuius accendendi desiderium erat Christi ardentius. Quid enim carius cuiquam esse potest quam ut illud obtineat quod vehementius optat & sanctius? Jam non miror si tantum Dominico Christus deferret, ut cum paratus esset Christus universum delere orbem, ob infames quæ tum vigeant cupiditates, solo Dominici ac Francisci tum viventi intuitu, posuerit manu vela & incendia, servavitque mundum incolumem in hanc usque diem.

Certe illinostrum debet Gallia quod gravius à se malum depulerit, & quod bonum optabilius impetrarit. Depulit enim hæresim tum grassantem, quo malo nullum est perniciosius: & impetravit Regem sanctum Ludovicum, quo bono non est aliud in regno melius. O si nobis hæc conferretur gratia, ut quod in mente pejus esse deperiret: & quod melius est vel daretur vel augetur! Exprime affectum Sancto: atque ut ipsum quoquo modo imiteris, expende veritatem propositam: adijunge auctoritati & exemplo sanctorum, rationem allatam, cur lucere vel ardere tantum non sufficiat. Nempe neutrum seorsim habitum prodest aliis, & habentur nocet.

Ac primo quidem lucere tantum quid est, nisi apparere hominibus, nisi doctum & peritum videri: nisi ex his esse quibus dicebat Dominus, *Va vobis legisperitis, quia tulistis clavem scientiæ, ipsi non introiistis & eos qui introiungunt prohibuistis.* Sic aptè sanctus Bernardus, *Va nobis fratres si luxerimus tantum. Nam lucemus quidem & magnificamur ab hominibus, sed mihi pro minimo est, ut ab humano iudice dicamur. Qui enim iudicat me, Dominus est qui fervorem ab omnibus exigit splendorem vero non item. Sicut itaque lucere tantum, idem est ac docere, & doctrinæ famam sibi potius conciliare quam prohibitæ: sic planè qui sic dicunt & non faciunt, nihil aliis profunt qui magis moverentur factis & exemplis quàm dictis; quin potius & ipsi valde nocent, quod, ut ait sanctus Isidorus, interdum Doctorum vitio, etiam ipsa vera doctrina vilescit: quia dum non vivit, sicut docet, ipsam quam predicat veritatem contemptibilem facit. Si non habueris opera, inquit sanctus Chrysostomus, non tantum loquens non profuisti, sed & potius laesisti. Melius est tacere, Quare? Quoniam opus mihi redditus impossibile. Cogito namque quod sitis tanta differens non efficit, multo magis ego veniam dignus.*

QUANTUM vero sibi ipsis noceant, sic idem acutè & graviter: Bene vivendo & bene docendo, populum instruis quomodo debeat vi-

vere: Bene autem docendo & male vivendo, Deum instruam quomodo te debeat condemnare. Nempe ille servus qui cognovit voluntatem Domini sui, & non preparavit, & non fecit secundum voluntatem eius, vapulabit multis.

II. PUNCTUM

SED ardor sine luce nec prodest etiam alii, & Sardenti sepe nocet.

Hoc est enim velle movere alios antequam doceas quale si illud ad quod impellis; quæ mera est cæcitas & labor cassus & damnatum illud ingros quod iudicabat Dominus; Cæcus si cæco ductum præstet, ambo in fossam cadunt. DICEBAT QUE suis: Euntes in mundum universum prædicare Evangelium omni creatura, euntes docete omnes gentes docentes eos servare omnia quæcunque mandavi vobis. Quomodo enim servabunt tam diffidilia, nisi credant? Aut quomodo credent nisi doceantur & distindè intendantur de omnibus? Aut denique quomodo docebuntur nisi tu lucem præferas? *Propterea captus vultus ductus est populus meus, quia non habuit scientiam. Propterea dilatavit infernus animam suam, & aperuit os suum absque ullo termino. Nam si dilucidescissent homines quanto in salutis verterentur discrimine, cum evangelicis non se conformant consiliis & præceptis, forte caverent attentius; atque idcirco Apostolus tam crebro & frequenter; Hoc scitote, inquit, intelligentes, quod omnis fornicator aut immundus, & quæ profectur, quasi diceret, & sciant omnes nos docere quæ cavenda sunt, & intelligant quæ docemus ut caveant.*

Quod idem ut faceret sui Timotheus, Titus 4. Doctores & alij cum tribus datis ad ipsos Epistolis vehementer inculcet; idcirco ait S. Augustinus, *Tres illas Apostolicas Epistolas ante oculos habere debet eius est Doctorum persona imposita. Neque tantum ut dicentem auditores audiant, sed ut plane intelligant quid dicat; Sic paulò ante idem sanctus Doctor, 1b. c. 12. Qui docere vult, inquit, quamdiu non intelligitur nondum se existimat dixisse quod vult, ei, quæ vult docere: quia etsi dixit quod ipse intelligit, nondum illi dixisse putandus est, à quo intellectus non est: si vero intellectus est, quocunque modo dixerit, dixit.* Quæ paucis dicta fulsissime prosequitur S. Gregorius ad illa verba Job; *Quis dedit gallo intelligentiam; GALLO, inquit, Intelligentia desperat tribuitur quia Doctorum veritate, viri discretionis, sequitur ut noverit quibus, quid, quando, vel quomodo inferat, divinitus ministratur. Non enim una eademque, eisdem exhortatio convenit, quia nec eisdem sparsis moribus qualitas.*

Euseb. 13.

Serm. de S. Ioan.

3. de Summo bono 37.

Hom. 38. ad Rom.

Hom. 43. in Matth.

Ser...

Ser...

1b. c. 12.

Job. 38.

30. Mor. 4. cap. ad

Qualitas astringit. Tu pergit copiosius id declarare; ex quibus aperte patet quam parum aut nihil aliis prolit ardor sine luce, cum nisi luceas & unquamque accomodat & opportunè doceas, zelum Dei fortè habeas, sed non secundum scientiam; qui zelus indiserctus & inordinatus dicitur, quo quidem nihil perniciosius & ipsis zelatoribus evenire posse affirmat sanctus Bernardus, ut supra jam dictum est: *Facillimè, inquit, zelo tuo spiritus illudet erroris, si scientiam negligas. Nec habet callidus hostis machinamentum efficitur ad tollendam de corde dilectionem, quam si effi. ere possit ut in eo incandescat, & non cum ratione ambuletur.* Et alibi, ad hæc sponsa verba, *Introdixit me rex in cellam vinariam: ordinavit in me charitatem. Omnino necessarè: Importabilis si quidem absque scientia est zelus. Virgo est vehementem emulatio ibi maxime discretio est necessaria qua est ordinatio charitatis. Semper quidem zelus absque scientia, MINUS EFFICAX. MINUS QVE UTILIS INVENITVR: PLERVMQVE AVTEM ET PERNICIOSVS VALDE SENTITVR.*

Quid clarius ad rem nostram? Aut si quid ultra desideres, vide in 2. parte, Feria 2. Quinquagesimæ, ubi hæc explicatur veritas:

Scientia sine zelo, arma sine milite: zelus sine scientia, miles sine armis.

III. PUNCTUM.

NEC igitur lucere tantum, nec ardere tantum sed utrumque simul, ad exemplum S. Dominici, qui studebat quidem ut luceret, sed in libro charitatis studebat, ut arderet simul ac luce-

ret, si que mirabiles illos fructus retulit, cum ad propriam suam perfectionem, tum ad proximum salutem, qui enarrantur fusus in eius vita, & quibus hi privantur qui tantum lucent aut tantum ardent; quia tantum lucere vanum est, & nec solus ignis in Discipulos congregatos descendit, sed linguæ igneæ ut docendo lucent simul & arderent. Sic luceat lux vestra coram hominibus, dicebat Dominus, non ut vos tantum audiant, sed ut videant opera vestra bona & glorificent Patrem vestrum qui in caelis est. Quod utrumque præclarè apud Prophetam exprimitur, *Lex veritatis fuit in ore eius, & iniquitas non est inventa in labiis eius: in pace & in aequitate ambulavit mecum, ET MULTOS AVERTIT AB INIQUITATE. Labia enim sacerdotis custodiunt scientiam, & legem requirunt ex ore eius: quia Angelus Domini exercituum est.*

Vide quid horum in te desit. Fortè minus audes dicendo, & minus audes arguere delinquentes, quapropter audi rursus sanctum Bernardum: *Ferveat etiam in nobis zelus iste, Carissimi, ferveat amor iustitiae, odium iniquitatis. Nemo vitia patet, peccata dissimulat nemo, nemo dicat, nunquid custodi fratru mei sum ego? Nemo quod in se est, aequanimiter ferat cum viderit ordinem deperire, minus disciplinam. Est enim consentire, silere cum arguere possit, & scimus quæ similis pœna facientes maneat, & consentientes.*

Videri etiam debent in 1. parte, quæ habentur in communi Doctorum, Confessorum non Pontificum, & Fundatorum Religiosi ordinis. Et in 2. parte, Fer. 6. Hebdom. 2. post Pascha.

Ad. 2.

Matth. 5.

Malach. 2.

Serm. de S. Ioan.

IN FESTO
TRANSFIGURATIONIS
DOMINI.

Hic est filius meus dilectus in quo mihi benè complacui:
ipsum audite. Matth. 17.

VERITAS PRACTICA.

Nullus est Christianus qui non credat Christum esse filium Dei; & vix ullus est Christianus qui hoc verè credat.

RATIO quæ ad postremam veritatis partem hæc

est, quod qui non credit Christo in omnibus, non credit Christum esse filium Dei.

Sed dixit ullus est etiam Christianus qui credat Christo in omnibus.

Ergo vix ullus est qui credat Christum esse filium Dei; quod certè est stupendum, & non sileandum.

Ccc 3

IPUN.